

Sygn. akt IV KO 75/15

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba (przewodniczący)

SSN Zbigniew Puzkarski

SSN Dorota Rysińska (sprawozdawca)

Protokolant Danuta Bratkrajc

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 9 grudnia 2015 r.

wniosku obrońcy **D. J.**

o wznowienie postępowania zakończonych wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 marca 2013 r.,

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w C.

z dnia 31 października 2012 r.

p o s t a n a w i a:

- 1. oddalić wniosek;**
- 2. obciążyć D. J. kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego.**

UZASADNIENIE

W zakończonym prawomocnie postępowaniu D. J. został skazany za przestępstwo rozboju, zakwalifikowane na podstawie art. 280 § 1 k.k., popełnione w dniu 3 października 2011 r. w C., wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, ponadto za przestępstwo kradzieży, zakwalifikowane z art. 278 § 1 k.k., popełnione w dniu 18 listopada 2011 r. w C., oraz za przestępstwo rozboju z art. 280 § 1 k.k., popełnione w dniu 24 listopada 2011 r. w C. W wyniku połączenia kar orzeczonych za poszczególne czyny, oskarżonemu wymierzono łączną karę 3 lat pozbawienia wolności.

W dniu 7 września 2015 r. obrońca D. J. wystąpił z wnioskiem o wznowienie tego postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt. 2 a k.p.k., wnosząc o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 21 marca 2013 r. oraz wyroku Sądu Okręgowego z dnia 31 października 2012r. i o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. We wniosku tym obrońca powołał się na nieznane dotąd dowody w postaci opinii specjalisty psychiatry prof. W. G. oraz opinii neuropsychologa dr. L. S., które to dowody wraz z wynikami badań dodatkowych – tomografii komputerowej i rezonansu magnetycznego, stwierdzającymi istnienie u skazanego częściowego zwapnienia sierpa mózgu oraz torbieli okolicy skroniowej świadczą, zdaniem obrońcy, o wpływie tych uszkodzeń na ustalenie stanu poczytalności D. J. w chwili popełnienia przypisanych mu czynów.

W zajęтым na piśmie stanowisku prokurator Prokuratury Generalnej wniósł o oddalenie wniosku.

Rozważając wniosek o wznowienie postępowania Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Treść wniosku eksponuje ujawnienie się nowych, w stosunku do stanu przyjętego w prawomocnie zakończonym postępowaniu, okoliczności mających wpływ na ocenę stanu poczytalności skazanego D. J. w chwili popełnienia przypisanych mu czynów. W pierwszej kolejności należało więc mieć na uwadze, że w tymże postępowaniu skazany został poddany badaniu przez dwóch biegłych lekarzy psychiatrów oraz odrębnemu badaniu sądowo-psychologicznemu. W opinii sądowo-psychiatrycznej, sporządzonej w dniu 16 czerwca 2012 r., nie stwierdzono u D. J. ostrych zaburzeń psychotycznych ani upośledzenia umysłowego, rozpoznano natomiast cechy osobowości nieprawidłowej ze skłonnością do używania substancji typu narkotycznego. W opinii tej (także w opinii psychologicznej) brano pod uwagę, jak wynika z jej treści, wywiad od badanego i obserwację jego zachowania, a ponadto dokumenty lekarskie co do jego dotychczasowego leczenia psychiatrycznego a także dokumentację z poradni psychologiczno-pedagogicznej, jak również stwierdzającą niezdolność skazanego do czynnej służby wojskowej, uwzględniając zwłaszcza ówczesne rozpoznanie u niego zaburzeń lękowych okresu dojrzewania z przebyłym epizodem schizotypowym oraz zaburzeń depresyjno-lękowych mieszanych. W opinii

uwzględniano ponadto charakter zarzucanych oskarżonemu czynów i w konsekwencji podano, że nie ma podstaw do uznania, iż miał on wówczas zniesioną lub ograniczoną w stopniu znacznym zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub pokierowania postępowaniem. Opinia ta nie była w sprawie kwestionowana i bez zastrzeżeń została przyjęta przez sąd.

Zapoznanie się przez Sąd Najwyższy z przedłożonymi we wniosku o wznowienie dowodami doprowadziło do stwierdzenia, że w pewnym stopniu noszą one cechę nowości w rozumieniu art. 540 § 1 pkt. 2 lit. a k.p.k. Jednakże szczegółowa analiza ich treści nie daje podstaw do oceny, że zachodzi wystarczające prawdopodobieństwo stwierdzenia, iż prawomocny wyrok skazujący D. J. za popełnione przez niego przestępstwa dotknięty jest błędem w zakresie ustalenia o stanie jego poczytalności *tempore criminis*.

Przedłożone we wniosku opinie specjalistów – psychiatry prof. W. G. oraz neuropsychologa dr. L. S. sporządzone zostały, odpowiednio, w dniach 11 sierpnia 2015 r. i 30 września 2015 r. oraz w dniu 10 sierpnia 2015 r. Dotyczą one obecnego stanu zdrowia, zwłaszcza stanu zdrowia psychicznego D. J., i odnoszą się przede wszystkim do aktualnej możliwości odbywania przez niego kary pozbawienia wolności. Wymienieni specjaliści analizowali dokumentację leczenia skazanego zarówno tę sprzed popełnienia przez niego przestępstw we wrześniu i listopadzie 2011 r. (także dokumentację z poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz dotyczącą służby wojskowej), jak i zwłaszcza z okresu po prawomocnym zakończeniu postępowania, kiedy to w okresie około 2 lat D. J. podlegał kilkakrotnej hospitalizacji oraz leczeniu i szczegółowym badaniom. W toku tego leczenia rozpoznawano u niego – jak wynika z rozważanych opinii oraz omawianych w nich i dołączonych do akt dokumentów lekarskich – zespół depresyjny reaktywny oraz zaburzenia depresyjne nawracające z epizodami określonego stopnia. Przeprowadzone zaś w związku z pogorszeniem samopoczucia skazanego, w grudniu 2014 r. i styczniu 2015 r., badania RM i TK ujawniły w obrębie jego mózgu zwapnienie w okolicy sierpa mózgu oraz torbiel pajęczynówki okolicy skroniowej lewej.

Powyższe dla specjalisty neuropsychologa stanowiło podstawę do stwierdzenia u D. J. cech osobowości nieprawidłowej z tendencjami do silnych

reakcji depresyjnych, przy braku objawów wytwórczych. Z kolei specjalista psychiatra, biorąc także pod uwagę tę opinię oraz odczyt zmian w zapisie EEG w badaniu z dnia 11 sierpnia 2015 r., w swej opinii z tej samej daty rozpoznał u skazanego organiczne zaburzenia osobowości z początkiem w dzieciństwie o obrazie zespołu skroniowego oraz nawracające zaburzenia depresyjne. W treści tej opinii psychiatra wyraził zdanie, że „u chorego występowały od dzieciństwa (...) zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym” oraz że „nie można wykluczyć, że już w tym okresie w obrębie mózgu chorego istniała torbiel, którą ujawniono w czasie badania RM w dniu 2.01.2015.” Zarówno w tej, jak i w opinii z dnia 30 września 2015 r. podał, że stwierdzone u badanego „zaburzenia psychopatologiczne takie jak stany depresyjne, lękowe itp. mają charakter organiczny”, a owe „stwierdzone zaburzenia neurologiczne (torbiel, zwapnienia w mózgu) mają ścisły związek z zaburzeniami psychicznymi (depresją i lękiem)”. Zaburzenia te zaś różnią się w obrazie klinicznym, leczeniu i rokowaniu od tzw. klasycznych depresji.

Jak więc z powyższego wynika, cechą nowości wobec stanu ustalonego w prawomocnie zakończonym postępowaniu nosi ujawniona aktualnie okoliczność, że opisane zaburzenia psychiczne D. J. mają podłoże organiczne. Samo rozpoznanie rodzaju tych zaburzeń – w postaci nieprawidłowej osobowości z nawracającymi zaburzeniami depresyjnymi – nie uległo jednak żadnej istotnej modyfikacji w stosunku do rozpoznania opinii przyjętej za podstawę ustaleń w zakończonym prawomocnie postępowaniu, jeżeli pominąć aktualny stan ich pogłębienia i wagę tej diagnozy dla sposobu leczenia skazanego.

Powoływane we wniosku obrońcy stwierdzenie opinii specjalisty psychiatry prof. W. G., w myśl którego nie można wykluczyć istnienia torbieli w obrębie mózgu badanego już w okresie dzieciństwa, nie daje więc zadowalająco pewnej i nade wszystko wystarczającej przesłanki do oceny wysokiego stopnia prawdopodobieństwa podważenia przyjętych prawomocnie ustaleń o poczytalności skazanego *tempore criminis*, niezbędnego dla wznowienia zakończonego postępowania. Żadna zresztą z przedłożonych opinii specjalistów, jak trafnie zwraca uwagę prokurator Prokuratury Generalnej w odpowiedzi na wniosek, w najmniejszym stopniu nie sugeruje potrzeby ponownej oceny poczytalności D. J.,

choć specjaliści ci oczywiście dysponowali wiedzą o jego skazaniu za przestępstwo na karę pozbawienia wolności. W tym również świetle, za bezprzedmiotowe należy uznać własne, wsparte cytataми naukowymi dywagacje autora wniosku, na temat ujawnionych u skazanego zmian mózgu, które eksponuje jako dotyczące tzw. mózgu emocjonalnego, i ich wpływu na ustalenie poczytalności skazanego. Abstrahując już od podstawowego z perspektywy przesłanek z art. 540 § 2 pkt. 1 lit. a k.p.k. faktu, że poglądy obrońcy nie odpowiadają warunkom opinii osoby dysponującej wiedzą fachową, stwierdzić trzeba również, że ich treść nie jest adekwatna do przedstawianych jednocześnie konkluzji co do ich związku z kwestią poczytalności, a ponadto pozostaje ona w oderwaniu od realiów prawomocnie zakończonego postępowania. Wystarczy tylko przypomnieć, że w jego toku przeprowadzono odrębny dowód z opinii biegłego psychologa na okoliczność emocjonalnych reakcji skazanego *tempore criminis* (k. 589-592), ustalone zaś okoliczności wiążące się z popełnieniem przez niego przestępstw, polegających na kradzieży – także przy zastosowaniu przemocy, nie dają podstaw do podważenia wniosków biegłych lekarzy psychiatrów, uwzględniających również charakter owych czynów oraz zachowanie skazanego w podstawie swego opiniowania.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy uznał, że w rozważanym wniosku, sformułowanym na podstawie art. 541 § 2 pkt. 1 lit. a k.p.k., nie przedstawiono wystarczających przesłanek przemawiających za stwierdzeniem z dostatecznym stopniem prawdopodobieństwa, że w zakończonym prawomocnie postępowaniu mogło dojść do pomyłki w ustaleniu o odpowiedzialności karnej D. J. W takiej zaś sytuacji wniosek o wznowienie postępowania oddalono, obciążając skazanego, na podstawie art. 639 zd. 2 k.p.k., kosztami postępowania wznowieniowego.

kc